

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

19511
19512
19513
19514
19515
19516
19517

891 99
9-34

H. M. SETIAN
PAPETERIE ET ATELIER DE RELIURE
CONSTANTINOPLE
Tchakmakdjilar Yokouch

ՍԱՐԳԻՍ ՇԱՄԼԸՆԱՆ

Ա. Ա. Ա. ՆՈՒՐ

ԿԱՐՈՂՈՍԻ

ՄՈՆԹԵՎԷՖԻԱՅԻՈՅ

ՀՐԱՄԱՆԱԻ ՄԷԱՐԻՏԻ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

ՏՊԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՄԱՅ ԱՇՃԱՆ

ՄԻՊՈՒՂԻ ԽԱՆՎԱՐԻ ՅԱՐԿ ԹԻ 35

1881

ՍԱՐԳԻՍ ՀԱՄԼԸԵԱՆ

Ա.Ո.Ա.Ե.Ք.

Կ Ա Ր Ա Լ Ո Ս Ի

Մ Ո Ն Թ Է Վ Է Գ Ի Ա Ց Ի Ո Յ

ԿՈՍՏԱՆԳՆՈՒՊՈԼԻՍ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՄԱՏ ԱՆՃԵԱՆ

1881

4597

ԱԶՆՈՒԱՇՈՒՔ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԷՅԷՆՏԻ

Ս. ՔԱՓԱՄԱՃԵԱՆ

Սիրելիդ իմ

Ձեզ կը նուիրեմ զայս մատենիկ ի նշան Ձերմ
 սիրոյ և համակրանաց զոր ունեցած եմ Ձեր վրայ
 ի տղայ հասակէդ ի վեր, զի մինչդեռ մանուկ էիք
 Ձեր Աղնիւ հայր Ս. Էֆէնտի ֆախամածեան զՁեր
 Ազնուութիւն յանձնեց ինձ ի բարւոք կրթութիւն և
 յուսմունս ի 1854 ի Խորէնեան վարժարանն Նաուը-
 րափուի, ինչպէս երբեմն մեծին Աղէքսանդրի Մա-
 կեդոնացոյն հայրը մեծն ֆիլիպպոս Մակեդոնացի
 Թադաւոր, երբ լոյս կը տեսնէ իւր որդին, գրովիւր
 խնդակցութիւնը յայտնելէ ետեւ կը յանձնէ այն մեծ
 դաստիարակին Արիստոտել փիլիսոփայի, զի գիտէր
 ֆիլիպպոս թէ հարստութիւնք և ազնուական սերնդէ
 ծնունդ երբէք ազդեցութիւն մը չեն կրնար գործել
 մարդս ճշմարիտ ազնուական և կատարեալ մարդը-
 նելու համար, զի գիտէր նաեւ թէ լաւ գործած-

587
40

ուած կեանք մը և խնամով պահուած պատիւը քիչ ժառանգութիւն չէ, զորս մարդ կը թողու իւր որդւոց և աշխարհի և կըսէր թէ ո և իցէ ոք, թէ սոսկական, և թէ ծիրանածին՝ ինչ ասպարիզի մէջ ալ որ ըլլայ, և թէ օրինաւորապէս դաստիարակուի և աշխատութեան կէնն յանձն առնու, յաջողութիւն և համբաւ իրեն համար ապահովեալ են, որոյ համար Աղէքսանդր մանուկն իբրև պոզի արհեստաւորի աշակերտեցաւ առ ոտս Արիստոտէլի, ուսաւ որ ինչ պարան էր ուսումնադիտութեան, հայրենասիրութեան ոգին, և քաջութիւն խոր սպաւորութիւն մը զործեցին անոր, և երբ դեռ եւս չէին պատկեր իւր ճակատը տան երկու դարուն, բարձրացաւ իւր Փիլիպպոս հօրը դանը, և ստուգիւ ցոյց տուաւ ողջոյն աշխարհի խոր դաստիարակութեան արգասիք, ընդ իւրեւ նուաճելով զողջոյն ապինս և տիրելով սոսկ հասարակ ծովու և ցամաքի, արծանայիշատակ որդի իւր հօրը.

Այսպէս Արիստոտէլ, մեր նուաստութիւն գօրեց յոյնմամ մարդիկ զձեզ և դաստիարակիկ ի բարի վարս ըստ միջոց կարեաց մինչ պատանակութեան նազելի հասակնուդ բարբիլու ժամանակ, կացուցանելով զձեզ կիրթ և ընտիր քաղաքացի, և ուսեալ մարդ Հայրենեաց միակ պարծանք նաեւ Քափամանեան գարմին, և երբ զպրօցական կեանք թողլով, նոր

աշխարհի մէջ մտաք ի հրապարակ տուր և օտի վաճառաւառութեան, իբրև ակն պայծառ փայլելով միշտ Ձեր սրամտութեամբը յաջողութեան նաւահանգիստը կոխելով օր ըստ օրէ վարդաւաճեալ, և ամէն պատահարաց Ձեր իմաստուն խոնականութեամբ յաղթելով փութացայք ընդ լծով միութեան մտանել ընդ Նագեւափայլ Օրիորդին Եւգինեայ Ալեւսեան, և երկինք օրհնելով զսոս Աստուածադիր դաշն միութեան խօստացաւ իբրև պարարտ ձիւնի անկեանձիւղ բարգաւաճել զանրունդ Քափամանեան, և ինչան սոյն օրհնութեան աւատիկ կը բողբոն զձեզ հրեշտակատիպ որդիք ձեր, ի միսիթարութիւն ծնողական:

Ուստի սիրելիք իմ, ինչպէս Ձեր Ազնիւ հայր զձեզ յանձնեց ձեր մատաղ հասակին մէջ իւր վարուք և բարուք ծանուցեալ դաստիարակին, նոյնը և Ձեր Ազնուութիւն ի գործ կը դնէ այսօր այն մեծ քարը որոյ վերայ պիտի կանգնի հայրական ստացուածոց, հայրենասիրութեան և կատարեալ մարդկութեան շինուածք, տեսնելով Ձեր որդւոց Եւրոպական դաստիարակուհւոց մը յանձնուծ օր ըստ օրէ մատաղ հասակնուն մէջ օրինաւորապէս կրթութիւնն աւանց զանցառութեան թողոյ մայրենի լեզուին մը շակութիւնն եւս չկրցայ պայծառ բերկրանքս բըռնել. և հայրաբար օրհնելով զՁեր շառաւիղներ, յարմար դատած եմ զսոյն մատենիկս նուիրել Ձեր մա-

առղ որդւոց , պարտ անհրաժեշտ թողլով որ կարգան
և բերանացի ունենան պարունակութեան մէն մի
առածք , որք մէկ մէկ մարգարիտ են , և իբրև
ջահ անշէջ կրնան մեծամեծ օգուտ քաղել անոնցմէ
իւրեանց ծաղիկ հասակնուն աճելովը :

Կարոլոսի մոնթէվէքիացւոյ բարոյական առած-
ներն են որ այնչափ մեծ յարգ և ընդունելութիւն
գտած է լուսաւորեալ ազգերէ և մեր նուաստու-
թիւն նորա գործքերէն փունջ մը կապելով փութա-
ցած եմ ուղարկել 'ի նուէր վազեմի սիրոյ

Ձեր դաստիարակն

Ս. ՇԱՄՂԵԱՆ

-Մարդ մը կրնայ ուրիշներու բարի օրինակները ու գործքերը իրեն առաջնորդ ընել :

-Լաւ սկզբունք մեծ ազդեցութիւն կրնան ունենալ մարդու վերայ :

-Օրինակը որչափ որ համր է, աշխարհի մէջ ամենէն զօրաւոր դաստիարակներէն մէկն է :

-Ամենէն մեծ դաստիարակութիւնը այն չէ զոր դասատուք կուտան, այլ այն զոր մարդիկ ընկերութեան մէջ մտած ատեննին ինքնիրեն կուտան :

ՍԱՄՈՒԷԼ-ՍՄԱՅԼՍ
(Անդդիացի)

Մ.Ո.Ս.Խ.Բ.

Կ Ա Ր Ո Ղ Ո Ս Ի

ՄՈՆՔԷՎԷՔԻԱՑԻՈՅ

— ❦ —

Անկարելի բանին ետեւէն պէտք չէ երթալ :

Բազդը միայն աշխատողաց պատասխան կուտայ :

Մտածմունքը մարդու էն գլխաւոր գործիքն է :

Ով որ անկեղծ է, զօրաւոր է :

Ստուփիւնը՝ միշտ սուտի վերայ կեցած է :

Խարել ուզողը միշտ տկար է :

Եղած կորուստները գործքով չեն շտկուիր :

Ինչ որ ամենուն կէյնայ ամէն մէկուն ալ կէյնայ :

Հայրենիքը մեր ամենուն ընտանիքն է :

Համբերութիւնը արիութենէն կելլէ :

Սուղջ մարդը պատանի կը սեպուի :

Յոյ՞ը մեղի քաջալերութիւն կուտայ :

Երբ որ բանի մը ճար չես կրնար ընել համբերէ :

Հարուստ է այն մարդը որ պարտք չունի :
 Շուտն ու աղէկը դժուարաւ կը հանդիպին :
 Յոյսը եղած է բոլոր աշխարհի ապաւէնը :
 Արդարութիւնն է որ միշտ կը յաղթէ :
 Գող կատուն ծեծ կուտէ :
 Խածնող շունը կը խածնուի
 Անժուժկալը՝ բարկացող ու անամօթ կը լլայ :
 Քաջութիւնը՝ զինուորի մը առաջինութիւն է :
 Չուվանը քակած ժամանակ բեռը վար կէյնայ :
 Ընելու համար ուժը կը բաւէ :
 Ամէն դուռ իրեն յատուկ զարնելիքը ունի :
 Չանձրութիւնը դատարկութենէ կը ծնի :
 Իւր յոյսը կորսնցունողը խարերայ ու բռնա-
 ւոր կը լլայ :
 Հարուստները իրենց հարկաւոր եղածը չունին
 Դատարկութիւնը շատ տեսակ չարեաց պատ-
 ճառ է :
 Ամէն փայլուն երեւցածը ոսկի չէ :
 Հարուստը աղքատէն կէս դրամ աւելի չի
 կշռեր :
 Հանգիստը հարկաւոր ու օգտակար է :
 Ինքզինքը ճանչնալը իմաստութեան սկիզբն է :
 Գայը մազը կը փոխէ, սակայն բարքը ոչ երբէք
 Բանի մը սկսիլը՝ կէսը կատարած կը սեպուի :

Հանգիստը ու դատարկութիւնը մի և նոյն
 բանը չեն :
 Ինչ երկիր որ երթաս գտածդ հագիր :
 Ամէն թռչունին իրեն բոյնն է գեղեցիկ :
 Պատիւը բոլոր հարատւութիւններէ մեծ է :
 Ամէն մարդ միայն իր քսակին տէրն է :
 Տրտունջ ընելը տկար մարդկանց զէնքն է :
 Ծերոց խորհուրդը գլուխ չի պատառեր :
 Ձեխ ու անկանոն հագուստը գէշ կասկած
 կը յարուցանէ :
 Ամէն մարդ իրեն լաւ երեւցածը կընէ :
 Մեծամեծ մտածմունքներն են որ զմարդ կը
 կործանեն :
 Կորուսած ժամանակը՝ ալ չի վերադառնար :
 Ժամերը վրայէ վրայ դնելով մարդս կը հա-
 րըստանայ :
 Հարուստին ձանձրութիւնը իրեն անչափ ծա-
 նրը բեռ է :
 Ժամանակը ստակի կը նմանի :
 Մաքրութիւնը բնաւ ծախք չունի :
 Ամէն փայտ իւր ցեցը ունի :
 Ժամանակդ չափէ որ անկէ աւելի օգուտ հանես
 Խոհեմ եղիր թէ ներկային և թէ ապագա-
 յին համար :

Յեղութիւնը միայն դեղ մէ բժշկելու ամէն հիւանդութեանց:

Ապերախտ ու անօրէն որդին անբժշկելի յիմար մըն է:

Մարմնոյն օրինաւոր գործքերը կեանք ու վայելչութիւն կուտան իրեն:

Այն որ իւր ունեցածը պահել կուզէ պէտք է նախ զայն սիրել:

Քաղաքականութեան արհեստը, աշխարհք կառավարելու արհեստն է:

Մարդիկ ընտելաւորուինք չունին այլոց ունեցածը վտանքի մէջ դնելու:

Մարդ՝ քիչ բաղձանք ունենալով միայն կըրնայ հանգստութիւն գտնել:

Մէկ ստակ մը պակաս՝ բայց միայն կանխիկ առնուի:

Բուն աղքատութիւնը տղիտութիւնը ու մուլութիւնն է:

Ով որ քիչ կը վատակի՝ աւելի կը վատակի:

Ով որ ստակ չունի թող շատ բանի ետեէ չիյնայ:

Բանը ըլլալէն ետքը ամէն մարդ իմաստուն կը դառնայ:

Ուրիշին ունեցածը յարգել պէտք է, թէ և փոքրիկ ալ ըլլայ այն:

Ով որ պարտքը շուտ կը վճարէ, ստակի գըլլախ կունենայ:

Ճշմարտութիւնը արդարութեան և բարեսրբատութեան նշանն է:

Նորբուսած ծառին ճիւղը իւր արմատէն կապրի Երբ որ ծառ մը առաւել պտղաբեր ընելու փութաս կը չորցնես զանի:

Ով որ ուրիշին բանը կառնէ իւր ազատութիւնը կը ծախէ:

Այն որ մէկուն բարիք կընէ ինքն ևս բարիք կը դանէ անշուշտ:

Ազատ ու թափթփած հագուստով քալողին գործքերն ալ անկարգ կըլլան:

Մղէկ ու վայելուչ հագուստը մարդուս պատիւ կը բերէ:

Երջանկութեան հասնելու աւելի ապահով ճամբան էն ուղիղն է:

Աւելորդ բան դնողը վերջը շուտով հարկաւոր եղածն ալ կը վաճառէ:

Երանի է այն փոքրիկ տնակին որ կրնայ ճըշմարիտ բարեկամներով լեցուիլ:

Պէտք է որ մարդ գոնէ հպարտութեան համար տրտունջ ընելէ զգուշանայ:

Ճշմարիտ և ընտիր կերակուրը մարդուս սիրտն ու զուարթ երեսն են:

Երբ փամփուշտն ուռած է, կը ճաթեցնեն
եթէ աւելի փշես:

Չափազանց զեղխութիւնը մարմնոյն պատիժ
ու դահիճ կըլլայ:

Դու քու պարտքդ կատարէ և թող որ ըլ-
լալիքը ըլլայ:

Այն որ իւր կինը վար կը զարնէ, ցած ու
վատ մարդ կը համարուի:

Ամէն պարագաներու մէջ պարտական է մարդ
իւր կինը պաշտպանելու:

Իւր հաւատքին միայն ապահովողը բարեպաշտ
մարդն է:

Դժբաղդ չպիտի սեպէ զինքը այն որ երկու
ձեռքովն ալ կը հնազանդի:

Ծառայող մարդը փափուկ չկրնար ըլլալ:

Ծոյլ ծառային ամէն տէր պահանջող կերևնայ:

Բարկութիւնը կրնայ զմարդ յանկարծ ամահ ընել
Ախորժակն երբ չափաւոր դործածուի օգտա-
կար է միշտ:

Չկայ նաև աղէկ բան մը որուն չափազանցը
դէշի չերթայ:

Ստամոքսը ձիու կը նմանի որ շատ բեռ կըր-
նայ վերցնել:

Արդարութիւնը մէզմէ աւելի ուշադիր է:

Դէշ խօսքը ինքնիրմէ կածի:
Յորեան բուսցընելու համար երկիրը բանէ,
ցընելու է:

Թշուառութիւնը ինքնիրմէ կուգայ:
Բաղդը խուլ է պուտացողներուն չինայիր:

Բան չգիտցողը՝ գիտցողին գերին է:
Մոլութիւնները՝ բազմածին են:

Օղը ամենուն համար ալ կը շարժի:
Հեղգութիւնը թշուառութիւն կը բերէ:

Բարիքը սակիով չըլլուիր:
Ամենուն հայրը Աստուած է:

Աղքատն ալ կրնայ ուրիշին բարիք ընել:
Ամէն մարդ տէր է և ամէն մարդ ծառայ:

Ամէն տուն իրեն պակասութիւնները ունի:
Ամէն փայլուն եղածը սակի չէ:

Բարկութիւնը փոխադրական ախտ մըն է:
Կամակորութիւնը ու ագիտութիւնը միշտ
միատեղ են:

Բարի եղողը միայն սիրել գիտէ:
Ամենուն յարմարած զգեստը մէկու մը յար-
մար չկրնար ըլլալ:

Թէ որ հեծած ձիդ աղէկ կը քալէ, մի՛ զար-
ներ անոր:

Նեղութիւններն ու աշխատանքը չեն մոռցուիր:

Ամէն մարդ Յերանալիք ունի՝ որ իւր երկ-
տասարդութեան ատենէն կը պատրաստէ :

Առեւտրոյ մէջ լաւ անուն ունենալը՝ ամէն
ճարտարութենէն առաւել կարժէ :

Որուն գլուխն որ ապակիի պէս գիւրաբեկ
ու տկար է , քարով ծեծկուտղներուն մէջ
պէտք չէ մտնել :

Պատիւը՝ երկտասարդութեան կը նմանի , երբ
անգամ մը կորսուի , ալ ձեռք չի կրնար
իյնալ , թէ և բոլոր աշխարհի հարստու-
թիւնն ուղես տալ :

Փոխ առնելը՝ սոնձ մնէ պարտապանին գը-
լուխը ձգուած ու անոր ծայրը պարտատե-
րին ձեռքն է :

Մարդ իւր վրայի բեռէն այնչափ նեղութիւն
չի կրէր , որչափ ուրիշին յանձնած էն :

Մարդ՝ իւր չունեցածին վերայ խօսիլ ու հա-
շիւ ընելը՝ հասուն խելքի տէր շքուալ կը
յայտնէ :

Գէշ խօսք մը շատ անգամ յոռի կենցաղա-
վարութենէն աւելի ֆրաստկար է :

Իմս և քուկդ՝ երկու պղտիկ բառեր են , սա-
կայն անոնց նշանակութիւնը իրենց ձայ-
ներէն մեծ է :

Օդ՝ ջուր՝ երկիր և հանճար , բոլոր մարդ-
կանց համար ստեղծուած են անոնցմէ օ-
գուտ քաղուելու համար :

Փառամոլութիւն ունեցող մարդը իւր քիթը
դրած ակնոցովը ինքզինքը ոսկի կը տես-
նէ , և ուրիշները պղինձ :

Մեծ զուարճութիւն մըն է մարդուս ամէն ան-
գամ , երբ իւր բնութենէն դուրս կը ձգէ
մէկ գէշ սովորութիւն մը :

587
40
Փառամոլութեան մէջ գանուողը կը նմանի
անոր , որ գեղին ապակիի մէջէն արծա-
թէ գրամի վերայ նայելով ոսկի կ'կարծէ :

Իւր որոշեալ տեղը գրուած բաները դիւրաւ
ալ կրնան գտնուիլ :

Որ՝ ժամն որ փճացած է , ալ հաշուի չի գար
և օգուտ մը չունի :

Ա. յն բաները որ խառնափնդոր դրուած է ,
գրեթէ կորսուածի պէս է :

Անցած ժամանակը խոր ջրհոր մըն է , ուր-
կից ամենեւին բան դուրս չի հանուիր :

Մարդկանց ընկերութիւնը բարձրացած բուր-
քի կը նմանի , բուրքին վերի ծայրերը նեղ
են , ուր խիտ քիչ մարդիկ կրնան սղմիլ :

Այն որ կուզէ շատ բարեկամ ունենալ, պէտք է նախ փորձելով քիչը ունենալ:

Բանի մը մէջ որչափ երթցուի, աշխատանքը կը պակասի ու զբօսանք մը կը դառնայ:

Մարդուս պէտք է իրմէ խեղճերուն վրայ նայիլ, և ոչ թէ աղէկ ապրողներուն:

Գանձ վաստկած կըլլայ՝ այն մարդը՝ որ լաւ խորհուրդ կընդունի:

Ես թշնամի եմ, կընեմ ըսողին, լաւ է այսօրուան մէկը քան թէ վաղուան երկուքը:

Թողելու է որ ամէն մարդ ապրի ու հնարագէտ ըլլայ:

Կարօտութիւն չունենալով գինի խմելը խենդութիւն է:

Մէկը իւր աղէկ համբաւը ազարտելով շահ ընել ուզէ, մեծ կորստեան կը մատնուի:

Ոկրամոնները շարունակ երկու կերպով անհանգիստ կըլլան, մէկ մը երբ որ ըստամոքսին լեցուն ըլլայ, մէկ մ'ալ երբոր պարսպ:

Ձեռք ձեռքի վերայ դրած կենալով ձանձրութիւն կուգայ:

Գործքերդ կարգաւորելու համար վատնած ժամանակդ կորուստ մի սեպեր:

Դատ վարողները պէտք է փութով միմեանց հետ միաբանին, զի երկուքին մէջ տեղը միշտ երրորդ մը կը վաստկի:

Հանգիստ քուն քնացողը, և խաղաղութեամբ իւր աւորչէքը առնողը հարուստէն ալ աւելի հարուստ է:

Ուրիշներէ մեզի պատահած չարիքները և կամ այն վնասները որ այլոց կընենք, շատ անգամ մեր չմտածելէն կը յառաջանան:

Մախքերդ չափէ, որ ամէն դժբաղդութեան դէմ կարենաս առնել:

Դատարկութիւնը ամենեւին աղէկութիւն մը չունի:

Երբ նկարելու ներկերուն իւզը չորցած է, գոյները իրարու չեն խառնուիր:

Մեծ խոհեմութիւն է ժամանակը չի կորսնցընելը, առանց անոր ամէն օգուտը վատրկելու որչափ որ կարելի է:

Չկայ գործաւոր մը, որ կարենայ ձեւի բերել, այն դէշ ու պարսպ անցուցած օրը:

Աղէկ նայէ չորս կողմդ, և ուշադրութեամբ նախ դուն գրեզ քննէ, և ապա ուրիշները:

Անխոհեմութենէն ու չարախօսութենէն շուտով դուրս կեցէ ատելի զրպարաութիւն :

Անպիտան է այն մարդը որ գիպուածով կուգէ ձեռք բերել, այն բանն, որ կրնար իր կամքովը ու աշխատութեամբ վաստկել :

Հետաքրքրութենէն յառաջ կուգայ ստախօսութիւն ու չարամտութիւն :

Վատ է այն մարդը, որ իրեն բնութիւնը բաժ է ուրիշի գաղտնիքը յայտնելու :

Մարդ յոգնութիւն կառնէ գործքերը փոփոխ ընելով ու ինքնիրեն հանգիստ տալով :

Աշխարհի մէջ ամենէն աւելի զմարդ յոգնեցնողը՝ ձանձրութիւնն է :

Ծոյլ եղողը՝ իրեն հետ հինգ ճիւղեր ալ ունի, որ իրմէն չեն բաժնուիր :

Խենդ է այն մարդը որ իր ճակատին քրտինքովը վաստկածը կը կորսնցունէ :

Այն մարդը հարուստ ու երջանիկ է, որ իւր չափաւոր պիտոյքը ունենալէն ետքը, կըրնայ նաեւ իր վաստկած ստակը ուղածին պէս գործածել :

Սակն մարդ միայն հնք կղզայ իւր ստեղծեցաւ, և ուրիշինը բնաւ չիմանար :

Յիմար է այն մարդը՝ որ իւր գործը կը մոռնայ անօգուտ տեղ ուրիշ գործոց մէջ կը մտնէ :

Գատարկութենէ վախճողը՝ խիստ շատ մարութիւններէ ու չարիքներէ կազատի :

Արիութիւնը հսկայի մը նման է :

Արիութիւնը երեք ձեռք ունի քաջութիւն, յարատեւութիւն ու համբերութիւն :

Իմաստուն ըլլալու համար նաեւ արիութիւն ու կարիճութիւն պէտք է :

Արիութիւնը ու կարիճութիւնը զմարդ կը բացընէ ու երկայնմտութեամբ չարեաց համբերել կը սովորեցնէ :

Հետաքրքիրը կեղծաւորութեամբ ու խարեութեամբ կապրի :

Ձանձրութեան գէժ ուրիշ բանով չառնուիր բայց եթէ բանի մի հետ ըլլալով :

Խենդ է այն մարդը, որ անօթի ու ծարաւ չեղած ատեն, կերթայ առողջութիւնը ու խելքը կը կորսնցունէ :

Խաղէն՝ անհաւատարմութիւն , գողութիւն ,
ու մարդասպանութիւն կը հետեւի :

Մնժուժկայը կամօք իր խելքը կը կուրացնէ ,
ու գէշի կը գործածէ :

Այն որ ամենուն վերայ չար խօսիլ կուզէ ,
չեղածին վրայ ալ արատ կը գտնէ :

Ծուլութիւնը՝ մեր ամեն ձեռք զարկած
գործքերուն ճամբան կտրելու համար դի-
մացնիս կելլէ :

Ծուլութիւնը հետք կը բերէ փառասիրութիւն
ու շռայլութիւն :

Ծուլութիւնը իրեն օգնական ունի յանր փունր
թշնամիներ ալ , ինչպէս յամառութիւնն ու
ապշութիւնը .

Մարդ շատ տեսակ թշնամիներու մէջ է ,
պէտք է քաջութիւն ունենայ , որպէս զի
անոնց դէմ դնել կարենայ .

Ծռած եղէգը՝ փոթորիկը անցելէն ետքը կը
չտկուի .

Քամի չեղած հանդարտ ատեն նաւը ասդիս
անդին տանիլը անօգուտ է .

Մոլութիւնը իրեն նման ուրիշ մոլութիւններ
կը ծնանի :

Ով որ քարը կը խածնէ , իւր ահուաները կը
կտարաէ .

Այն բանն որ բռնի ու ահամայ կըլլայ , անի
գէշ ու անյաջող վախճան մը կուեննայ .

Փոթորկի ատեն ահար ծառը որ չի ճկեր ,
արմատէն կելլէ , և ոչ երբէք կը շակուի .

Աղէկ բանին սկզբնաւորութիւնը ուրախալի է .
Ամէն աղէկ բանին սկզբնաւորութիւնը՝ բարի
վերջաւորութեան յոյս կուտայ .

Անհաստատ մարդուն էն գժուտը ճամբան
դունէն անցնիլն է :

Երբ որ դամին շիտակ դիմացէն չի վշեր ,
դեռ կարելի է նաւը սուսջ տանիլ քո-
վընտի երթալով :

Այն մարդուն ձեռք զարկած գործք փու-
թով կըլլամնայ՝ երբ զայն սկսելէն յա-
ռաջ վրան լաւ մտածեր է .

Անոք որ ամէն բան կսկսին , բան մը չեն
կրնար լրմնցունել .

Նախ ուզել սորվեցէք ապա ամէն բան կըր-
նաք ընել .

Արիութիւնը յուսոյ և համակերպութեան
պատճառ կըլլայ .

Առաքինութիւններն ալ ուրիշ անաքինութիւններ կը ծնանին .

Համբերութեամբ ամէն բան մեզ շահաւոր է :
Յոյսը տախտակի մը կը նմանի նաւակոծութեան ատեն խաւարի մէջ լոյս մըն է՝ աւսապատի մէջ մարդու ձայն մըն է .

Մարդկային գործոց մէջ սովորաբար դժուարութիւն պատճառողը՝ շատ անգամ կամքին չուզելն է :

Ոտքի ցաւ ունեցողը չի բժշկուիր ցաւին դէմ սրգողելով .

Մեծ անխելք է այն՝ որ ուրիշի ըրած փորձերէն խելք չը սորվիր :

Ով որ ուզածը կը խօսի , չուզածն ալ կը ըսէ ,
Խօսքի ու գործքի մէջ շատ տարբերութիւն կայ .

Առանց նեղութիւն կրելու աղէկ բան չկրնար բլրալ .

Հիւանդութիւնը , թշուառութիւնը՝ խելքով ու հանգիստ սրտով տարուինէ , կէտով չափ կը թեթեւնայ .

Քործք մը սկսող ու վրան չի կեցող մարդուն ըողը գումարը կը փճանայ .

Համբերող ուղար անապատին մէջէն հանդարտութեամբ իւր բեռը կը տանի :

Չին թէոր ծանրութեան հաւասարութիւնը կորսնցունէ , աւելի կը տանջուի .

Աւելի գիւրիս է դատաստաններէ հեռի կենալ քան թէ միանգամ անոր մէջ մտնելէ ետեւ խալսիլ անկից :

Երբ որ ջուրը ցած է կրնաս թումբ շինել :
Բանը՝ առաջուց պէտք է հողալ , ե ոչ թէ ըլլալէ ետեւ :

Ամէն վնասակար կենդանի փորձանքի կ'հասնի .
Էն զօրաւոր կարծուած իրաւունքն՝ զիչ ատեն կրնայ դիմանալ .

Մարդուս առաջին պարտքն է միշտ գէշ ու վնասակար բաներէն զգուշանալ .

Աղէկ մտածմունքը դիտակի մը կը նմանի , որ հեռուէն երեւցնել կուտայ աղէկն ու գէշը .

Այլոց դէմ գէշ բաներ գործել ու անիրու բաներ խօսիլը մարդ իւր իրաւունքը չի կրնար աւելցնել :

Ճամբորդ մը անշը չի կրնար հասնիլ , թէոր ամէն տեսած ճամբէն երթայ .

Աղէկ մտածելու ազնիւ գործիքը՝ մէկը չունենայնէ, մութ տեղը կը քայլէ,

Հանգիստ ապրելու, խաղաղութիւնը և ունեցածը պահելու և հանգիստ քնանալու համար երկու բանէ պէտք է մարդ զգուշանայ, առաջին՝ մէկ մէկու դէմ հակառակութիւն ընելէ, երկրորդ՝ լնկերութեան մէջ տրտունջ յարուցանելէ:

Բանը աղէկ մեկնելը հակաճառութեան առաջը կրնայ առնել.

Միայն իրաւունք ունեցող ուժը՝ ճշմարտութեան ուժն է.

Լաւ մարդը՝ զօրաւոր ու ամուր բերդի մը մէջ կեցած է.

Իէշ դիտաւորութիւն ունեցողը՝ անկարելի է առանց ստութեան բան ընել.

Պէտք է զգուշանալ կատուին փափուկ թաթիկներէն.

Այն պտուղները որ իրարու արգելք չեն ըլլար ու մէկ մէկու շուք չեն ձգեր, աղէկ կաճին ու գեղեցիկ կըլլան:

Բարեսրտութիւնը՝ ճշմարիտ իրաւունքին հետ համաձայն կեցի.

Համեստ ու լաւ մարդը կրնայ անկեղծ ըլլալ, զի ծածկելու պակասութիւններ չունի.

Նեղսրտութիւնը ու կռիւր նշան են թէ մէկը նախանձ ու ինքնահաւանութիւն ունի, արդարութենէ հեռի է:

Այն պտուղներն որ մէկըմէկ կը ճզմեն ու թող չեն տար մէկ մէկու օդ ու արեւ տեսնելու, չեն հասուննար.

Ծատ բարեսրտութիւն չունենալը, ու խելքով ուրիշի չի վստահիլը՝ անանկ հարկաւոր բաներ են, որ միշտ իրաւունք կունենանք և ո՛չ երբէք կը խաբուինք.

Մեր ունեցած պարտականութիւնները ու մեր ամէն շահերը մէկ մէկու հետ կապուած են

Աւելի յօժարութեամբ կրնամք ներել այն ազուալին որ կուզայ յափշտակել զեանի երեսէն կէս օրեայ ատեն հաւուն ձագերը քան թէ այն նենդաւոր կենդանիին որ յանկարծակի ու ծածուկ կուզայ գիշեր ատեն հաւնոցի մէջ խեղդելու զանոնք.

Չափէն աւելի ստակի շահ պահանջողը, զայն կորսնցնելու վտանգի մէջ կը ձգէ.

Ամէն բանի մէջ աղէկն ալ կ'գտնուի դէշն ալ
Հաստատ չուան մը ծանր քարերն ալ ինչ-
ուան քարձր տեղուանք կը հանէ .

Քաղքի հարստութիւնը բնակիչներուն մեծու-
թիւն ու առատութիւն կը բերէ .

Աղէկ մտածմունքը ամէն բանի կրնայ գոր-
ծածուիլ :

Մարդու թշուառութիւնքն ու վշտերը սո-
վորաբար անոնց անփոյթ ըլլալուն պտուղն
ու հետեւանքն են .

Մարկային մարմնոյն հիւանդութիւնք ու տը-
կարութեանց մեծ մասը միմիայն իրենց
անկարգութիւններէն յառաջ կուգան :

Պզտի հասիկները դիւրաւ կը կըլուին , ու կը
մարսուին քան թէ մեծերը

Անկարելի բանին վերայ ոչ հաւատալու է և
ոչ անոր յոյս ունենալու .

Հիւանդութիւնը կարծես թէ վաղելով կու-
գայ՝ ու կամայ կամայ քաշելով կերթայ .

Վայ է այն մկան որ իր առջեւը դրված մի-
այն մաս մը պանիրին կը նայի , առանց ի-
րեն համար լարուած սրտայթը տեսնելու :

Այն բաները որ յիմարները սովրած չեն
կը կարծեն թէ գիտեն

Ով որ աչուքները գոցուած կը պահէ ճամ-
բան կը մուրրի

Բանի մը վրայ խօսելէ առաջ խօսածներդ
ճանչցիր ,

Միայն խենդերն են որ իրենց չը գիտցած-
նին կը խօսին :

Դատաստանը զանգակի կը նմանի , որ գիշեր
ցորեկ ակնջին տակը կը զարնէ

Ամէն բանին լաւագոյնը ընելու է , որչափ որ
կարելի է :

Աղէկ օրէնքը մեր լաւ պահապանը ու պաշա-
պանն է :

Օրէնքը՝ միայն ճշմարտութիւնը ու անկեղ-
ծութիւնը կը պաշտպանէ ,

Օրէնքը այն բաները կը սահմանէ , որոնք
ընդհանուր ու հասարակաց բարեացը ու
շահուն հարկաւոր են :

Մարդ պէտք չէ իւր միտքը զնել , թէ ինք
օրէնքներուն սրտածներէն աւելին գիտէ :

Կեղուն ոսկը չունի բայց մեծամեծ ոսկոր-
ներ կը կտարտէ :

Մէկ խօսքը բաւական է հաղարաւոր մտ-
ցուած խօսքեր միտք բերել տալու .

Ամէն թոյլ տրուած բաները միշտ պատուա-
ւոր բաներ չեն .

Ձանգակը այնչափ ձայն չէր հաներ , թէ որ
օգ չըլլար անոր ձայնը հեռուն տարածելու .

Անձին շահը և օգուտը գաշնադրութիւն
կամ հաշտութիւն ընելով կրնայ շրտկուել
բայց պատիւը ո՛չ երբէք կը շտկուի

Չարախօսէն ու գրպարտողէն անանկ փախ-
չելու է ինչպէս որ մարդ կը փախչի դո-
ղերէն ու ճամբու վերայ կեցած աւազակ-
ներէն :

Մէկուն պատուոյն դպչիլը . անոր ստացուած-
քին դպչելէն տւելի վնասակար է :

Այն որ ողորմութիւն կընէ ուրիշի և ետեւէն
չերթար փոխարէնը պահանջելու , այն ճըշ-
մարիտ ողորմող է :

Պարտապանը որս ընելու կենդանւոյ մը նման
է որուն ճիշտ ետեւէն կը քալէ պարտա-
տէրը :

Թէոր հողին աւրուած է , մարմինն ալ կա-
պականէ :

Փոխ տուող մարդուն երեք գլխաւոր գիտե-
լիք պէտք է , 1. դիտնալ որու փոխ տա-
լը , 2. անոր տեղը յարմար բան մը փոխ
աւանելը 3. չտփաւոր շահ մը ուզելը :

Հայրենիքը ամենուն սիրելի ծնօղքն է , ա-
մենքը կը սնուցանէ .

Թէոր ժողովուրդ մը միաբան չէ , իրեն թըշ-
նամիներուն կերակուր կըլլայ .

Ան որ փոյթ չունի պատիւ ու ստացուածք
ունենալու , անդդայ է բոլորովին

Թէոր մեղուներու մէջ խռովութիւն իյնայ
մեղրը իշամեղուններուն կը մնայ :

Յաջողութիւնը միայն աշխատանքով ու յա-
րատելութեամբ ձեռք կրնայ ձգուիլ ,

Խուլ բազդին լսել տալու նշանը կամ սպե-
ղանին միայն աշխատանքն է .

Թշուառութիւնը լացողներն ու տրտնջացող-
ները բանի տեղ չի սեպեր .

Թշուառութիւնը՝ միայն աշխատողներէն կը
վախնայ .

Աշխատաւոր բնակիչները քաղքին հարստու-
թիւն կը բերեն .

Հայրենիքը ծառ մըն է, անոր արմատներն
ու ճիւղերը մարդիկ են.

Մոլութիւն մը թէ որ մեծ զաւակ մ'ալ բերէ
այն ալ մահն է:

Մահը ու հիւանդութիւնները կտրիճ զաւակ-
ներ ունին այսինքն՝ անժուժկալութիւն,
գատարկութիւն՝ բարկութիւն՝ նախանձ՝
անմաքրութիւն և այլն:

Մոլութեանց ամէն մէկէն հարիւրաւոր հիւան-
դութիւններ կը ծնանին:

Հոգւոյն ուժը ու առողջութիւնը զարմանալի
ազդեցութիւն մը ունի մարմնոյն վերայ.

Աստուծոյ խմաստութիւնը ու բարութիւնը
մեր ըրած բաներուն ախորժ մը տուեր է,
որ ամէն բանէն համ մը առնենք,

Աշխատանքը առողջութեան օգուտ կընէ,
որն որ շարժմամբ կըլլայ:

Որոգայթի մէջ չի, յաշու համար միշտ զբաղ-
մունքի հետ եղիր.

Խիստ վրասակար առևտուր է խելք ծախել
բանի մը գաւաթ քինիի համար.

Կոխէ մէկէն առջի երեցած կայծերը որ կը-
րակը չի բռնկիր:

Աղուէսը զինքը բարեկամ կը ցուցնէ անմեղ
նապաստակին, որպէս զի անոր ձագերուն
տեղը իմանայ.

Ախտաւոր մարդուն բարեկամութեան հաւա-
տալը, ինքզինքը որոգայթի մէջ ձգել է.

Բարեկամներուն մէջ ո՛չ երբէք մէկ մէկու
պարտականութիւններ կը պահանջուին.

Այն որ քեզմէ կը պահէ իր խորհուրդները
ու մտածմունքը, անիկայ քեզ ճշմարիտ
բարեկամ չէ.

Բանը որոշողը ու դուրս հանողը եղած պա-
րագայները պիտի ըլլան.

Աւելի բարեբաղդը այն մարդն է, որ կընայ
ուրիշին աւելի երախտիք ընելու.

Այն որ շողքորթել գիտէ միայն, ու ներել
չգիտէր, անիկայ ճշմարիտ բարեկամ չէ.

Պահատութիւններն ալ հոգւոյ կամ բնութեան
հիւանդութիւններ են.

Գէշ վարմունքով չի կրնար մեծ պակասու-
թիւնն անգամ շտկուիլ.

Խաղը՝ գինին՝ խեղկատակութիւնը ու շռայ-
լութիւնը, գլխաւոր թշնամիներ են ընտա-
նեկան միաբանութեան մէջ.

Թէոր մէկ ձեռքը միւսին օգնել չուզէ, ոչ երբէք բանը աղէկ կըլլայ:

Երբ մէկ ոտքը քայլել չուզէ, միւսը կաղ կաղ յառաջ կերթայ.

Կատարեալ մարդ գթուար կը գտնուի, թէև երբեմն ալ պակասութիւններ կունենայ վրան.

Գէշ վարմունքը՝ շատ անգամ կը դրդուեն մանր մանկունքը.

Անկեղծ և սրտանց գործքերը միայն համեստ անձի վերայ կերեւան.

Կեցած տեղիդ ապականած օդը զքեզ կը դեղնեցնէ ու շնչարդել կընէ՝ թէոր շուտ շուտ չփոփոխես.

Նոր սկսած հիւանդութիւնը՝ շուտով կը բժշկուի:

Պէտք չէ սպասենք ջուր տանելու, երբոր բովանդակ շէնքը բռնկիլ սկսած է.

Ածուխին հոտը կամ կազը զմարդ շուտով կսպաննէ,

Երկու բան կայ, որ հարուստները բոլոր աշխարհքիս ստակովը չեն կրնար դնել, այսինքն վարկումն և սէր ունենալ բարի անձանց վերայ:

Այսարմար ու երկդիմի խօսքերը, հիւանդութիւնը չեն կրնար բժշկել.

Մէկուն առողջութիւն տուած յեղը, ուրիշին թոյն կրնայ ըլլալ,

Քիչ միան ալ բաւական աղէկ արգանակ կունենայ:

Այն որ բնաւ բարեկամ չունի՝ ըսել է թէ ինքն ալ երբէք մէկը սիրած չէ.

Ամենեւին բարեկամ չկրցող գտնող մարդը՝ ցամաք ու անդգայ սիրտ մը ունի:

Թէոր ծառի մը պատուաստը չորցած է, ծառը բնաւ սնունդ չի տար.

Աղէկ մարդն ալ իր չափաւոր պակասութիւնները ունի.

Մարդուս առաջին պարտքն է Աստուծմէ ետեւ իւր հայրը ու մայրը սիրել:

Առաքինի որդին վարտգոյրի մը կը նմանի որ հօրը պակասութիւնները կը գոցէ.

Առաքինի որդին մօրը տկարութեանը պաշտպան կը կենայ.

Երբ որ առու մը մանր քարերուն վրայէն թափանցիկ պայծառ կը վազէ, ամէնքը կը գոզեն անոր բուն աղբիւրը:

Այն որդին որ իւր ծնողացը աղքատ վիճակին վերայ կամչնայ, ինքզինքը կանիծէ .

Սի հաւատայք այն շատախօսներուն, որոնք ամէն հիւանդութեանց դեղ և դարման կընծայեն .

Վստահանալը յիրաւի իմաստուն բան մ'է, բայց դիւրահաւան ըլլալն ալ յիմարութիւն է :

Աւելի պարզ ու ապահով է ծաղկի հիւանդութիւնը պատուաստելը, քան թէ ետքը բժշկելը :

Կամակորութիւնը ու տգիտութիւնը շատ անգամ մեղի հիւանդութեան ու մահուան պատճառ կըլլան :

Ինքզինքնին գիտցող մարդիկ սնանկ բաներ կը գտնեն որ անձերնին կրնան պահել որ և է տկարութենէ :

Տգէտ հպարտները այն տեսակ բաներ ու լսածնին բանի տեղ չեն սեպեր .

Որոնք որ կեանքերնին սորվելու համար ծախեր են, ու իրենց թանցր կամակորութեամբը կարծես թէ հիւանդութեան կըսպասեն .

Տգէտ հպարտները մտքերնին կը դնեն որ իրենք քան զամէնքն աւելի գիտեն ,

Ով որ իւր ծնողացը օրհնութիւնը չունի, յոյս չունենայ Աստուծոյ պարգեւներուն և ոչ աշխարհիս բարիքներուն .

Մխարմունքը անմեղադիր կըլլայ երբոր կը ճանչցուի ու անոր դարման կը տարուի .

Աշխատանքը ու ջանացողութիւնը՝ մէկ մէկու վստահելը՝ քաղցրութիւն ու ներող ըլլալը անանկ անուշ նուազարաններ են, որ պէտք է միշտ միատեղ զարնել :

Իրենց մէջ միաբան եղբայրները հատուկէկ կապոցի մը կը նմանի, որ սաստիկ ուժով բաներու ալ կը դիմանան :

Ախտաւոր մարդուն բարեկամութեան հաւատալը ինքզինքը սրտոցայթի մէջ ձգել է .

Մնարդ ու զզուելի բան է բարեկամ մը վրնտըռել միայն անկէ օգուտ հանելու համար :

Ճշմարիտ բարեկամին մտածութիւնները յայտնի ու բաց պիտի ըլլան .

Խիստ մեծ ցածութիւն ու վտանգաւոր բան է, փառասիրութեան համար այնպիսի անձինքներու հետ կապուիլ, որ քեզմէ վեր աստիճանի ու վիճակի մարդիկ ըլլան .

Յուսկ մը կայ որ կաղնի ծառին վրայ կը պլլուի՝ ինտոր որ անկոչ բարեկամ մը .

Ներքին լաւ բարեկամներ գտնելու համար պէտք է ծառայութիւններ ընել առանց պահանջելու .

Տէր մը որ իրեն պարտքերը չը պահեր , շատ գթուարին է իրեն հաւատարիմ ծառայներ գտնել :

Ձեռուրները ոչ երբէք աղէկ բան մը կրնան ու շատ անգամ պարապ կը կենան թէոր զանոնք բանեցնող գլուխը ողորմելի ու խեղճ բլլայ :

Կառքին անիւը ճամբայ ելլելէն առաջ , և ճամբան ընելէն ետքը եղորտել պէտք է :

Քինեմիլ ու նախանձոտ ծառային տիրոջը ըրած արթնութիւնն ու զգուշաւորութիւնը իրեն կըծծիութիւնն ու կասկածոտութիւն կերեւնան .

Յանդուզն ծառային տիրոջը հրամանը կամ ազգարարութիւնը թշնամանք ու յանդիմանութիւն կերեւնան .

Ազգատութիւնը ժանգ մըն է , որ մեր մարմինը կրնայ մաշեցնել ու աւողջութիւնը վերցընել :

Արծաթը գէշ հոտերու մէջ թողուի նէ , գեղեցկութիւնը ու փայլունութիւնը կը կորսընցունէ .

Ժանգը՝ անանկ կուտէ պղնձէ ամանը , որ մէյմըն ալ փայլեցնել ու մաքրել չես կրնար .

Բարկութիւնը՝ հոգւոյ հիւանդութիւնն է , բայց մարմնոյն ալ շատ վնասներ ունի .

Խղճմտանքը խարտոց մըն է որ հողին մարմինը ու ոսկորները կը մաշեցնէ :

Բարկութիւնը արիւնը կը տաքցնէ , սիրտը կը խռովէ շղերն և ուղեղը կը ցնցէ .

Կիրք ելած ատենը ինքն իր վրան տիրել ու կիրքերը ճնշելն է :

Փախիր շտապաւ թմբած ու անշարժ կենալէ որ չբլլայ թէ անոնք ճրագդ մարեն :

Երբոր մարմինը նեղութիւն կողպայ , գրսի աղէկ շարժումը , արիւն առնելու չափ կօգնէ .

Ձգուշացիր միշտ բարկութեան բոցէն որ մէկէն ի մէկ ճրագդ կը հալէ ու կը մաշէ :

Ուրիշի բարիքը՝ նախանձոտին երեսին գոյնը կը թափէ ու կը գեղնեցնէ .

Ձգուշացիր այն տերակ բաներէն որոնք մարմնոյն վնաս կուտան .

Այլոց բարիք նախանձին ախորժակն ու քունը վրայէն կառնէ :

Աղտեղի ամանները լաւ կերակուրները ի թոյն կը դարցնեն .

Նախանձը , բարկութիւնը , հեղգութիւնը ու անժուժկալութիւնը , անանկ ազդեցութիւններ են , որ հոգին կապականեն ու կաղտոտեն .

Ինչպէս որ արեգակը ամենուն վերայ կը ծագի այնպէս ալ գետը ամենուն համար կը վազէ :

Անանկ աղքատութիւն մը չկրնար ըլլալ որ իր մարմինը լուարու չթողու .

Տան մը խոնաւութիւնը մէջի բնակչաց ցաւեր կը պատճառէ :

Մարդ մը ինքզինք մաքուր չը պահէ , վրայի աղտեղութիւնը որդերու և վերքերու պատճառ կը լլայ .

Հեղգութիւնը ու ծուլութիւնը քուն մըն է , որուն մէջ աղէկ երազներ չեն տեսնուիր :

Բարկութեան կիրքը կը նմանի թնդանօթի մը որ երկու կրակի բերան կունենայ , մին ուրիշի իսկ միւսն նետողի գէմ :

Արտի մը շուր տալ պէտք ըլլայ , պղտի առուակէ մը շուր կը բերեն ոչ թէ մեծամեծ գետոց թումբերն պատառելով :

Աւելի լաւ հանգիստ կրնաս ապրիլ և մտածմունք ալ չես ունենար եթէ ծոցդ քիչ մը ստակ ալ ըլլայ :

Թէ և արեգակը ամենահարկաւոր է պտուղները հասցնելու , այլ սակայն սաստիկ տաքութիւնը կը չորցնէ զանոնք ու կայրէ :

Ստամոքքը ինչ որ հարկաւորէն դուրս աւելիներս առնէ , ուրիշ բանի համար չէ այն միայն հարկաւոր եղածներ ալ միատեղ դուրս տալու :

Վայ է այն բերդին որ ոկրամոլութիւնը վրայ կը հասնի ու պահապանը կը վռնտէ :

Ձին երբ չափէն աւելի բեռնաւորուած և ժամանակին հանգիստ չէ առած , ճամբան բեռները կը թողու :

Այն որ ուրիշ ծառայից հետ գէշ կերպով կը վարուի , կը հետեւի թէ անոնց տիրօջը վրայ վարկում չունի :

Անհաւտտարմութենէ շատ մեծ անխոհեմութիւն է , դաշնադրութեան դրի մը մէջ ճշմարիտ չեղած բանը գնել :

Բարեպաշտ ու արդար մարդը՝ միայն Աստուծոյ վերայ հաստատած է իրեն հաւատքը :

Ամբարիշտը ու չարագործը միայն կը դողան , և ամեն կողմանէ վախնալու երեւոյթներ կը տեսնուին իրենց :

Այն որ մէկուն աշխատանք կամ վստակի դուռ մը կը գտնէ , անոր ստակէն աւելի կարժէ :

Մառային հաւատարմութիւնը ու ջանացողութիւնը անանկ մաքնիւններ պիտի ըլլան , որ տիրօջը վստահութիւնը ու առատածեռնութիւնները միշտ իրեն քաշեն :

Երկուքին միաբան աշխատութիւնը առաւել կարժէ , քան թէ չորսինը որոնք առանձին մինակ մինակ կաշխատին :

Այն անձը որ մոլութեան անդունդը կը չափէ սաստիկ կը վախնայ անոր եզերացը մօտենալու .

Կարգաւորեալ վարուիլը արդարութիւն ու քաղցրութիւն ցուցնեն ինչ հայրական իշխանութեան ճշմարիտ նշաններն են :

Նստողական արուեստ ունեցողները , հանգչելու ատենին պէտք է շարժումն ընեն արեան շրջաննին լաւ քալելու համար :

Անկարգ և չափազանց կերպով դործածուած ախորժտիկը անձին քնասակար է :

Չի խարուիս կենաց շուր (օղի) էն և գինիէն որ բնաւ կեանք չը տալէն զատ մինչեւ անգամ մահ կը պատճառէ .

Չափաւոր գինի խմելը թէ որ ծարաւը մարելու կամ ուժ բերելու համար ըլլայ անվընաս բան է :

Անձրելը թէեւ կը պարարտացնէ ու կը կենդանացնէ տունկերը բայց երբ առատ ու երկար ժամանակ գայ գաշտերը կը լեցնէ ու բուսոց արմատները կը փտեցնէ .

Ինչպէս որ բերդերու դէմ պահապան կը դնեն ներս մտնողը ճանչնալու համար , այսպէս ալ ճաշակելեաց զգայարանդը դըրված , որ կերակուրները ճանչնայ , քանի որ ստամոքսը չեն մտած .

Պէտք չէ վստահութիւն ունենալ այն տեսակ անձանց որք կողմնակցութիւն ունենալով կը ջանան ատելութիւններ սերմանելու .

Ինչ բանի կուգայ դիտնալ թէ՛ նաւուն ղէկը ինչպէս կը դարձուի , երբոր ես ղեկավար չը պիտի ըլլամ :

Թէոր քու աշխատանացդ վեր 'ի վերոյ ձեռք
զարնես կարդաւորեալ ըլլալու տեղ ան-
կանոն կըլլան :

Օղին հրամայելը անհնար է :

Անխելք է այն մարդը որ ուրիշի ըրած փոր-
ձերէն խելք չի սորվիր :

